

## ХРОНІКИ

### МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ “ЖІНКА. РОДИНА. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ”

ПІД час наукового стажування в Індії у липні 2005 року автору цієї хроніки довелося бути учасником цікавої події – міжнародної конференції “Жінка. Родина. Глобалізація”, яка відбувалася протягом двох днів – 27 та 28 липня. Організаторами конференції стали Іранський культурний центр у Делі, Індійський міжнародний центр, Культурний центр імені Індіри Ганді та цілий ряд жіночих організацій. Дата проведення була обрана не випадково – на честь дня народження доньки пророка Мухаммеда – хазрат Фатіми Зохри, який в Ірані традиційно святкується як День жінки. Координатором конференції була професор Мансура Хайдер – декан історичного факультету відомого Університету міста Алігарх, добре знана в Індії не лише як історик, фахівець у галузі ісламського періоду індійської цивілізації, але і як активна учасниця жіночого руху.

Під час урочистої промови на честь відкриття конференції мадам Гулшаран Каур – дружина прем’єр-міністра Індії М.М. Сінгха – підкреслила, що протягом роботи цього заходу йтиметься передусім про долю жінки у країнах, що стрімко розвиваються (передусім мались на увазі Іран та Індія), про нові виклики часу, пов’язані з процесами глобалізації, розвитком феміністичного руху та зміни становища жінок у традиційних суспільствах. Центральною думкою промови стала така, що жінки зазвичай працюють більше, ніж чоловіки, проте отримують набагато менше. Ось чому жіночі проблеми останнім часом займають вагомe місце серед соціологічних досліджень, зокрема в Індії, що й підтвердили наступні виступи учасників конференції, серед яких були науковці та викладачі вузів, представники різних релігійних організацій (передусім – ісламських), відомі політичні діячі та журналісти.

Такий різноманітний склад зумовив і різну тональність доповідей, серед яких були й цікаві результати наукових

досліджень (наприклад – доповідь доктора Гупти про стан незалежності жінок в індійських племенах, який, на його думку, набагато вищий у порівнянні з жінками більш цивілізованих соціальних груп), і суто теоретичні міркування щодо ролі жінки згідно канонів ісламського права та, з іншого боку, наслідків глобалізації для традиційних суспільств Сходу. Зокрема, відомий теоретик ісламу доктор К. Садик у своїй досить довгій промові підкреслив, що глобалізація передбачає обмін цінностями, і, якщо Захід пропонує передусім досягнення у сфері науки та технологій, Схід має поділитися власними духовними цінностями, серед яких – особливе місце жінки у системі родинних відносин, її виключно висока роль у вихованні справжніх патріотів, шанобливе ставлення до матерів та дружин тощо.

В інших доповідях часто лунала думка про те, що на Заході знання про справжні можливості жінок у східних суспільствах є доволі поверхневим. “Якщо жінки Південної Азії знаходяться у дуже пригніченому стані, як вважає дехто на Заході, то чому саме на нашому субконтиненті ми маємо стільки видатних політичних лідерів – жінок, які у різні часи очолювали країни?” – питання, оголошене членом парламенту Республіки Індія Нірмалою Дешпанде, викликало жваві оплески зали. Справді, імена представниць політичного Олімпу регіону – Індіри Ганді, Беназір Бгутто, Халеди Зія Рахман, Хасіни Вазед, Чандріки Кумаратунге, відомі всьому світові. Цікавим є також той факт, що серед робітників сектору високих технологій, у якому Індія сьогодні є визнаним лідером, 75 % становлять жінки.

У той же час у виступах делегати піднімали досить гострі і навіть болючі питання, пов’язані з реаліями сучасного життя в Індії, такі, як проблема неписьменності серед жінок (у деяких штатах країни лише 18% жінок уміють читати і писати),

розходження між положеннями Конституції щодо рівності прав чоловіків і жінок та справжнім станом речей, висока ступінь патріархальності суспільства. Йшлося також про те, що поруч з цими вже доволі традиційними проблемами індійське суспільство сьогодні стикається з абсолютно новими – великою кількістю матерів-одинок, незареєстрованими шлюбами, постійно зростаючим числом ВІЛ-інфікованих тощо.

Автор була приємно вражена інтересом до власної промови стосовно проблем жіночого руху у незалежній Україні, про що свідчила велика кількість запитань. Несподіванкою для організаторів конференції виявилось те, що проблеми жінок України – країни, розташованої в серці Європи, абсолютно подібні до більшості проблем індійських жінок. Фактично, один з основних наслідків роботи конференції – висновок щодо існування глобального рівня проблем жінок усього

світу та необхідність обміну досвідом і запровадження спільних заходів у боротьбі з жіночою дискримінацією. Головним завданням жіночого руху учасники дискусії проголосили “культуризацію глобалізації”, оскільки саме жінки спроможні досягти у цьому напрямі набагато більших результатів, ніж чоловіки.

Загалом на конференції панував звичайний для Індії дух плюралізму та демократії, промови оголошувалися мовами гінді, урду, фарсі та англійською, кожна доповідь обов'язково супроводжувалася питаннями та репліками зали. У заключному слові директора Національного музею доктора К.К. Чакраварті було підкреслено, що такі обговорення є надзвичайно продуктивними, оскільки дух дискусій й притаманний індійській традиції з давніх-давен, і справді корисні рішення народжуються лише після широкого обміну думками.

**О.А. БОРДІЛОВСЬКА**

## **НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОФЕРЕНЦІЯ АСАМБЛЕЇ УКРАЇНСЬКОЇ Й АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ**

12 березня 2005 року в Києві відбувся Круглий стіл з історії українсько-азербайджанських відносин та конференція, яка була присвячена створенню Асамблеї української й азербайджанської інтелігенції.

Метою створення цього об'єднання є: задоволення національних культурних, духовних, соціальних і політичних потреб, захист прав і свобод громадян, патріотичне виховання молоді, утвердження азербайджанської та української національної ідеї, високих духовних цінностей, честі та гідності кожного громадянина, вивчення та дослідження української та азербайджанської мов, історії, географії, економіки та культури, захист національної гідності та історичної пам'яті. У конференції взяли участь науковці, митці, дипломати, громадські та політичні діячі, студенти, аспіранти, докторанти та інші.

У ході конференції виступили:

*Ферхад Туранли* – кандидат історичних наук, доцент кафедри тюркології Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, завідувач відділу тюркології періодичного збірника наукових праць “Мова та історія”, який зазначив, що історія встановлення контактів між Україною, в тому числі Азербайджаном, налічує багато років;

*Геннадій Удовенко* – народний депутат України, голова Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин Верховної Ради України, поінформував, що громадяни азербайджанської національності за переписом населення України 2001 р. становлять 45,2 тис. чол. Для порівняння – у 1989 р. їх було 37,6 тисяч, тобто спостерігається позитивна динаміка зростання